

Research Paper

Codification of a Educational Package of Withdrawal from Divorce and Determine Its Effectiveness on the Desire for Divorce in Comparison with the Guttman Method in Married Women Seeking Divorce

Zahra Padash ¹, Zahra Yousefi ^{2*}, Mohammad Reza Abedi ³, Hajar Torkan ²

1- Ph.D. Student, Department of Psychology, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

2- Assistant Professor in Clinical Psychology, Department of Psychology, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

3- Counseling Professor, Department of Counseling, faculty of Education and Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

Received: 2021/04/10

Revised: 2021/08/29

Accepted: 2023/02/13

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.30495/jpmm.2023.27745.3357

Keywords:

Marital Counseling, Withdrawal from Divorce, Divorce Desire, Guttman Method

Abstract

Aim and Background: The desire for divorce causes the disintegration of the most fundamental structure of society, namely the family. Therefore, the present study was conducted with the aim of developing an educational package to abandon divorce and determine its effectiveness on the desire for divorce in comparison with the Guttman method in married women seeking divorce.

Method and Materials: The research method was a combination of consecutive exploratory type. The qualitative part was done with the aim of discovering divorce barriers and compiling an educational-counseling package for divorcing. The results were divided into two general categories: why divorce is abandoned and how the mechanisms of persistence. In a small part, the quasi-experimental method with pre-test, post-test and follow-up design was used. The statistical population was married women seeking divorce in Isfahan and the statistical sample consisted of 45 married women who were selected by convenience sampling and randomly assigned to two experimental groups (theory-based education group, Guttman education group and control group) (15 people in each group). The experimental groups received 8 90-minute training sessions. The research instruments was Divorce Desire Questionnaire (Rosebelt et al., 1984).

Findings: The results showed that both methods were effective in reducing the desire for divorce and the educational package for quitting divorce had a more significant effect.

Conclusions: The findings of the present study were evidence of the usefulness and effectiveness of the divorce package in family interventions.

Citation: Padash Z, Yousefi Z, Abedi MR, Torkan H. Codification of a Educational Package of Withdrawal from Divorce and Determine Its Effectiveness on the Desire for Divorce in Comparison with the Guttman Method in Married Women Seeking Divorce: Journal of Psychological Methods and Models 2023; 13 (50): 55-68.

*Corresponding Author: Zahra Yousefi

Address: Assistant Professor in Clinical Psychology, Department of Psychology, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

Tell: 09133293096

Email: z.yousefi1393@yahoo.com

Extended Abstract Introduction

Marriage is one of the most special and stable interpersonal relationships. The role of the family as the smallest social unit with its various functions can be very important and effective both in its positive aspect, i.e. creating a center of peace and security, and in its negative aspect, i.e. creating social and psychological damage. Among the negative aspects that emerged from within this social institution is the occurrence of damage called divorce. Divorce is a psychological phenomenon that affects the individual and the family and causes all kinds of disabilities and emotional damages (1).

According to the definition of divorce, it is a process that begins with the emotional crisis of both couples and ends with the effort of each to resolve the conflict by creating and entering a new situation with new roles and lifestyle (2). According to official statistics in Iran, out of every thousand marriages, about two hundred cases lead to divorce and Iran is the fourth country in the world in terms of the ratio of divorce to marriage (3). The experience of divorce affects people's adaptation in all dimensions (psychological, physical, social and emotional) and causes dysfunction and inefficiency of family members after divorce (4).

Bourassa et al.'s studies showed that divorced women have a high level of depression. They also found that women's quality of life decreases more than men's after divorce (6). In addition to social, economic, and legal factors, research studies consider personal, psychological, and emotional factors, including the desire for divorce, which leads to divorce, to be particularly important (7).

The meaning of the concept of desire to divorce is the level of desire and interest of couples to separate and leave marital relations during legal procedures. This concept includes three cognitive, emotional and behavioral dimensions. The cognitive dimension of the person's ideas and perceptions in the field of divorce, the emotional dimension includes the positive and negative emotions and emotions of the individual towards the divorce process, and finally, the behavioral dimension includes

the level of the individual's behavioral readiness to take practical action for divorce.

Studies have shown that couples seeking divorce experience low marital satisfaction (9).

Considering the destructive effects of the component of the desire for divorce in the family, empowering the couple in order to strengthen the family is an impossible necessity. Studies indicate that one of the options for achieving this goal has always been the institution of education, and numerous studies have emphasized its effectiveness.

Materials and Methods

In this study, a combined research method of sequential exploratory designs was used. The qualitative part of the research was based on Charms theory method and the quantitative part was semi-experimental. The research environment in the qualitative part included women seeking divorce who had given up on divorce and had been introduced by family therapists who, using semi-structured interviews, extracted the factors that led to giving up on divorce and based on that, the educational package on giving up on divorce was compiled. And the content validity of the package was confirmed by 5 specialists.

The statistical population was married women willing to divorce in Isfahan city. The statistical sample included 45 married women who were available and according to the selection criteria, such as having an age between 20 and 45 years, living together for at least one year, and obtaining a score lower than the cut-off point of willingness to divorce (score above 44) and compliance with ethical considerations were selected. and they were randomly assigned to two experimental groups (theory-based training group, Gutman training group and control group) (15 people in each group).

The experimental groups, while the control group was on the waiting list, received 8 ninety-minute training sessions related to training methods. All three groups completed the research tools in three stages: pre-test, post-test and follow-up. In experimental designs, a minimum sample of 15 people is recommended for each group (20).

Discussion and Conclusion

This research was conducted with the aim of evaluating the educational package of withdrawal from divorce and determining its effectiveness on the desire to divorce in comparison with the Gutman method in married women. The results showed that the educational package of withdrawal from divorce is effective on the desire to divorce married women.

Since the effectiveness of the present educational package has been examined for the first time in this research after its preparation and compilation, therefore, there is no background for it to be able to check its alignment and non-alignment with the obtained findings, but the results of this In terms of the effectiveness of the methods on family structures, the method is aligned with the results of other researches that have found the effectiveness of other methods on family structures, for example, Yahyai Rad, Salimi et al. studied. The results showed that this training is effective in reducing the tendency to divorce.

In explaining the effectiveness of the method derived from the background theory of divorce, it can be said that since the desire for divorce consists of having the motivation to separate, experiencing withdrawal and hatred from one's spouse, feeling bad towards one's spouse, feeling positive towards separation, ambivalence. In relation to the continuation of life, trying to avoid the spouse, disobedience and ingratitude and rebelliousness in front of the spouse (4,5).

In explaining the effectiveness of Guttman's model, it can be mentioned that this method helps spouses to have a more optimistic view of their spouse by focusing on the positive aspects of each other such as appreciation, sympathy, acceptance, kindness and attention. Avoid seeing the negative and destructive aspects that cause couple conflicts.

In explaining the effectiveness of the method derived from the background theory of divorce refusal compared to Gutman's method, it can be said that the divorce refusal method was derived from the experiences of women who had refused divorce, so they provided pristine and accurate information that As a result, this method was based on the cultural and

religious context of the family in Iran and the lifestyle of an Iranian couple, so it was expected that it would be stronger and more responsive than a western model (Gutman's method) in some cases.

مقاله پژوهشی

تدوین بسته آموزشی انصراف از طلاق و تعیین اثر بخشی آن بر میل به طلاق زنان متاهل مایل به طلاق در مقایسه با روش گاتمن

زهرا پاداش^۱، زهرا یوسفی^{۲*}، محمدرضا عابدی^۳، هاجر ترکان^۲

۱- دانشجوی دکتری مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

۲- استادیار گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

۳- استاد گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: میل به طلاق زمینه ساز از هم گسیختگی ساختار بنیادی‌ترین بخش جامعه یعنی خانواده است. بنابراین این پژوهش با هدف تدوین بسته آموزشی انصراف از طلاق و تعیین اثر بخشی آن بر میل به طلاق در مقایسه با روش گاتمن در زنان متاهل مایل به طلاق انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: روش پژوهش ترکیبی از نوع اکتشافی متوالی بود. بخش کیفی با هدف کشف بازدارنده‌های طلاق و تدوین بسته آموزشی انصراف از طلاق انجام شد. نتایج در دو دسته کلی چرایی انصراف از طلاق و چگونگی مکانیسم‌های تداوم از هم تفکیک شدند. در بخش کمی از روش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری استفاده شد. جامعه آماری، زنان متاهل مایل به طلاق شهر اصفهان و نمونه آماری شامل ۴۵ زن متاهل بود که به شکل در دسترس انتخاب و به شکل تصادفی در دو گروه آزمایش (گروه آموزش مبتنی بر نظریه و گروه آموزش گاتمن و گروه کنترل) (هر گروه ۱۵ نفر) گمارش شدند. گروه‌های آزمایش ۸ جلسه آموزش نود دقیقه‌ای دریافت کردند. ابزار پژوهش عبارت بود از پرسش‌نامه میل به طلاق (روزبلت و همکاران ۱۹۸۶).

یافته‌ها: نتایج نشان داد که هر دو روش بر کاهش میل به طلاق موثر بوده‌اند و بسته آموزشی انصراف از طلاق اثر معنادارتری داشته است.

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌های این پژوهش شاهدهی بر مفید و موثر بودن بسته آموزشی انصراف از طلاق، در مداخلات خانواده بود.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۱/۲۱

تاریخ داوری: ۱۴۰۰/۰۶/۰۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۲۴

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/jpmm.2023.27745.3357

واژه‌های کلیدی:

مشاوره زناشویی، انصراف از طلاق، میل به طلاق، روش گاتمن.

* نویسنده مسئول: زهرا یوسفی

نشانی: استادیار گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

تلفن: ۰۹۱۳۳۲۹۳۰۹۶

پست الکترونیکی: z.yousefi1393@yahoo.com

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

ازدواج یکی از خاص ترین و پایدارترین روابط بین فردی است. نقش خانواده به عنوان خردترین واحد اجتماعی با کارکردهای گوناگون آن می‌تواند هم در جنبه مثبت آن یعنی ایجاد کانون آرامش و امنیت و هم در جنبه منفی اش یعنی ایجاد آسیب اجتماعی و روانی بسیار مهم و تاثیر گذار باشد. از جمله وجوه منفی پدید آمده از درون این نهاد اجتماعی، بروز آسیبی با عنوان طلاق است. طلاق یک پدیده روانی است که بر فرد و خانواده اثر می‌گذارد و باعث انواع ناتوانی‌ها و آسیب‌های عاطفی می‌شود (۱).

بر اساس تعریف طلاق فرآیندی است که با تجربه بحران عاطفی هر دو زوج شروع و با تلاش هر کدام برای حل تعارض از راه ایجاد و ورود به موقعیت جدید با نقش‌ها و سبک زندگی جدید خاتمه می‌یابد (۲). بر اساس آمار رسمی در ایران از هر هزار مورد ازدواج، حدود دویست مورد به طلاق منجر می‌شود و ایران چهارمین کشور جهان از نظر مقدار نسبت طلاق به ازدواج معرفی شده است (۳). تجربه طلاق، سازگاری افراد را در تمام ابعاد (روانی، جسمانی، اجتماعی و هیجانی) تحت تأثیر قرار می‌دهد و باعث بد عملکردی و ناکارآمدی اعضای خانواده پس از طلاق می‌شود (۴). گلدنبرگ بر این باور است که طلاق مهم ترین عامل پیش بینی فشار اختلالات روانی در افراد است و به دنبال آن اعضای خانواده از دست می‌روند؛ هر چند که هر دو همسر از پیامدهای منفی طلاق رنج می‌برند، آسیب پذیری پس از طلاق در زنان بالاتر است (۵).

مطالعات بوراسا و همکاران نشان داد که زنان مطلقه دارای سطح بالایی از افسردگی هستند. آنها هم‌چنین، دریافتند که کیفیت زندگی زنان پس از طلاق بیش‌تر از مردان کاهش می‌یابد (۶). پژوهش‌ها در بررسی علل طلاق افزون بر عوامل اجتماعی، اقتصادی و قانونی، توجه به عوامل فردی، روان‌شناختی و عاطفی از جمله میل به طلاق که منجر به طلاق می‌شود را از اهمیتی ویژه برخوردار می‌دانند (۷).

مقصود از مفهوم میل به طلاق^۱، مقدار تمایل و علاقه‌مندی زوجین به جدا شدن و ترک کردن روابط زوجی طی مراحل قانونی است. این مفهوم شامل سه بعد شناختی، عاطفی و رفتاری است. بعد شناختی تصورات و ادراکات فرد در حوزه طلاق بعد عاطفی شامل هیجانات و عواطف مثبت و منفی فرد نسبت به فرایند طلاق و سرانجام بعد رفتاری مقدار آمادگی رفتاری فرد برای انجام اقدام عملی به طلاق را در بر می‌گیرد. تصمیم به طلاق نتیجه فشار و استرس بیرونی و درونی شدیدی است که حداقل به یکی از زوجین وارد می‌شود که ممکن است

تحت تاثیر برآورده نشدن نیازها یا اهداف، مهارت های مقابله‌ای ضعیف، ناتوانی در مدیریت حوادث زندگی و عدم توانایی در انتقال احساسات به همسر باشد (۸). پژوهش‌ها نشان داده‌اند زوجین خواهان طلاق، رضایت زناشویی پایینی را تجربه می‌کنند (۹).

با عنایت به اثرات تخریبی مولفه میل به طلاق در خانواده، توانمندسازی زوجین بمنظور تقویت خانواده ضرورتی امکان ناپذیر می‌باشد. مطالعات حاکی است یکی از گزینه های دستیابی به این مهم همواره نهاد آموزش بوده است و بررسی‌های متعدد اثر بخشی آن را مورد تاکید قرار داده است که به برخی از آن اشاره می‌شود.

پروین، فاطمی، امینیان و رفیعی وردجانی تأثیر آموزش مهارت‌های زندگی را بر رضایت زناشویی در پرستاران شاغل مورد مطالعه قرار دادند. نتایج نشان داد که این آموزش‌ها موجب ارتقای رضایت زناشویی پرستاران می‌شود (۱۴). زینالی و سعادت نیز در پژوهشی تأثیر آموزش زندگی خانواده را در مورد کارمندان سازمان بهزیستی ارومیه مورد بررسی قرار داده و نتیجه گرفتند که این آموزش‌ها توانسته است مقدار رضایت‌مندی زناشویی را ارتقا دهد (۱۵). استنفورد و کلاین نیز نشان دادند که آموزش مهارت‌های ارتباطی بر جو روانی-عاطفی خانواده تأثیر مثبت داشته و موجب شده است که زوجین احساس علاقه و رضایت بیش‌تری نشان دهند (۱۶). هم‌چنین، کارسون و همکاران هم در مطالعه خود به بررسی اثربخشی غنی‌سازی روابط بر ابعاد روابط زناشویی پرداخته و به این نتیجه دست یافتند که غنی‌سازی روابط باعث افزایش رضایت‌مندی زناشویی، استقلال، صمیمیت و پذیرش در بین زوجین می‌شود (۱۷). یکی از مدل‌های زوج‌درمانی که توجه قابل ملاحظه‌ای را در دهه گذشته کسب کرده و به شیوه‌ای اثرگذار بسیاری از مسائل زوجین را درمان کرده، زوج‌درمانی گاتمن است (۱۸). گاتمن نظریه زوج‌درمانی خود را بر پایه ۱۴ سال پژوهش درباره علل و عوامل طلاق، ارائه داد مفهومی که نظریه گاتمن بر آن استوار است این است که مداخلات زوجی و برنامه‌های پیشگیری باید به‌صورت تجربی با مطالعه طول دوره ازدواج و درک این‌که در هنگام تشدید مشکلات زوجین چه چیزی در رابطه خوب کار نمی‌کند باشد. نظریه گاتمن یک رویکرد تلفیقی است و از مبانی و اصول اعتقادی نظریه‌های گوناگون درمانی استفاده کرده است. گاتمن به تغییرات رفتاری، تغییر باورها، تلاطم‌های هیجانی، عمیق شدن در معانی پنهان و نگاه سیستمی به خانواده به گونه همزمان توجه می‌کند (۱۹).

¹ - Divorce tendency

استفاده از آن فقط در امور پژوهشی، داوطلبانه بودن مشارکت در مطالعه و عدم ثبت نام و نام خانوادگی ایشان بمنظور رعایت حریم خصوصی و کسب رضایت کتبی از شرکت‌کنندگان انتخاب شدند و به شکل تصادفی در دو گروه آزمایش (گروه آموزش مبتنی بر نظریه و گروه آموزش گاتمن و گروه کنترل) (هر گروه ۱۵ نفر) گمارش شدند. گروه‌های آزمایش در حالیکه که گروه گواه در لیست انتظار بود ۸ جلسه آموزش نود دقیقه‌ای مرتبط با روش‌های آموزش را دریافت کردند. هر سه گروه در سه مرحله پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری ابزارهای پژوهش را تکمیل کردند. در طرح‌های آزمایشی حداقل نمونه برای هر گروه ۱۵ نفر توصیه شده است (۲۰). در این مطالعه برای اندازه‌گیری متغیرهای وابسته (میل به طلاق) از ابزار پرسش‌نامه به صورت زیر استفاده شد.

ابزارهای پژوهش

پرسش‌نامه میل به طلاق روزبیت و همکاران

مقیاس میل به طلاق^۱: این مقیاس اولین بار توسط روزبیت و همکاران در سال ۱۹۸۶ طراحی شد (۲۱). این مقیاس ابزاری ۱۴سؤالی است و برای ارزیابی زوجین مستعد و متقاضی طلاق بکار می‌رود. ابزار دارای دو خرده‌مقیاس است که هر کدام توسط هفت سؤال سنجش می‌شود. خرده‌مقیاس‌ها شامل تمایل برای خارج شدن (تمایل به طلاق) و تمایل به مسامحه است. هر سؤال در طیف درجه‌بندی هفت‌تایی (۱. هرگز، ۲. به ندرت، ۳. خیلی، ۴. کم، ۵. زیاد، ۶. خیلی زیاد، ۷. همیشه) نمره‌گذاری می‌شود. نمره پرسش‌نامه با جمع نمرات سؤال‌ها به دست می‌آید. روزبیت و همکاران در تحلیل آماری این پرسش‌نامه ضریب آلفا را برای خرده‌مقیاس تمایل به طلاق ۰.۹۱ و خرده‌مقیاس تمایل به مسامحه ۰.۸۶ گزارش کردند. این مقیاس توسط زارع در ایران هنجاریابی شد. در پژوهش زارع پایایی پرسش‌نامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای کل نمونه ۰.۸۸ (برای زنان ۸۹ درصد و برای مردان ۸۷ درصد) ذکر شد و میزان ضریب آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های تمایل به خارج شدن ۸۹ درصد و مسامحه ۰/۸۸ محاسبه شد (۲۲). گفتنی است در این پژوهش مجدداً همسانی درونی این پرسش‌نامه و ابعاد آن از طریق آلفای کرونباخ محاسبه شد و بالاتر از ۰/۰۷ به دست آمد (۲۳).

بسته آموزشی انصراف از طلاق

بسته آموزشی انصراف از طلاق توسط پاداش و یوسفی و عابدی تهیه و تدوین شد (۲۳). داده‌های گردآوری شده به

پرواضح است برای غنی‌سازی و توانمندسازی خانواده، باید تمهیداتی اندیشیده شود تا از ایستایی و رکود آن پیشگیری شود. پویا و سازنده بودن روابط در درون خانواده می‌تواند بستری مناسب برای رشد و پیشرفت اعضا خانواده باشد. در این راستا یکی از راهکارهای ارائه شده همواره مؤلفه آموزش بوده است. نهاد آموزش می‌تواند از راه آگاه‌سازی مخاطبین و سپس تغییر در تفکر، نگرش و هیجان آنها الگوهای تعارض‌زا و ناخوشنودکننده را برطرف و در نهایت، به رضایت‌مندی زوجین رهنمون سازد. با توجه به اینکه بخش بزرگی از محتوای آموزشی موجود در کشور برگرفته از منابع غیر ایرانی است، لذا، تهیه بسته آموزشی جدید و برگرفته از عناصر فرهنگی و بومی مقوله‌ای اجتناب‌ناپذیر می‌باشد. برای دستیابی به این مقصود، لازم بود، عوامل بازدارنده از طلاق در بین زنان متأهل منصرف شده از طلاق بررسی و متناسب با آن محتوای آموزشی طراحی شود. بر این اساس مطالعه حاضر در پی پاسخ به این سؤالات بوده است که آموزش بسته انصراف از طلاق در مقایسه با روش گاتمن تا چه مقدار می‌تواند روی میل به طلاق تأثیر داشته باشد؟ از طرفی با توجه به اینکه بسته آموزشی حاضر بر اساس پژوهش میدانی بوده و از رویکردی بومی بهره‌مند بوده است، از این نظر نسبت به مطالعات دیگر دارای تمایز است.

مواد و روش‌ها

در این مطالعه از روش پژوهش ترکیبی از نوع طرح‌های اکتشافی متوالی استفاده شد. بخش کیفی پژوهش با روش نظریه چارمز و بخش کمی از نوع نیمه تجربی بود. محیط پژوهش در بخش کیفی شامل زنان متقاضی طلاق بودند که از طلاق منصرف و توسط درمانگران خانواده معرفی شده بودند که با ابزار مصاحبه نیمه ساختار یافته، عواملی که منجر به انصراف از طلاق شده بود، استخراج و بر اساس آن بسته آموزشی انصراف از طلاق تدوین و روایی محتوایی بسته توسط ۵ نفر از متخصصین تأیید شد. در بخش کمی، روش پژوهش نیمه تجربی (پیش‌آزمون و پس‌آزمون) با استفاده از دو گروه آزمایش و کنترل و پیگیری) بود. جامعه آماری زنان متأهل میل به طلاق شهر اصفهان بودند. نمونه آماری شامل ۴۵ زن متأهل بود که به شکل در دسترس و با توجه به ملاک‌های انتخاب از قبیل دارا بودن سن بین ۲۰ تا ۴۵ سال، حداقل یک سال زندگی مشترک و کسب نمره پایین‌تر از نقطه برش میل به طلاق (نمره بالاتر از ۴۴) و رعایت ملاحظات اخلاقی شامل: ارائه اطلاعاتی کتبی درباره پژوهش به شرکت‌کنندگان، دادن اطمینان خاطر به افراد درباره رعایت محرمانه بودن اطلاعات بدست آمده و

¹ - Divorce Tendency Scale

دشواری کنار آمدن با عدم تناسب همسر، تصمیم به تغییر همسر و تلاش برای بهبود زندگی، میل به طلاق، دودلی نسبت به طلاق، تصمیم به پذیرش دشواری‌ها و مصائب، ادامه زندگی علیرغم مشکلات زندگی، رسیدن به رضایت زندگی بود. این مؤلفه‌های طی مطالعه زمینه‌ای شناسایی شدند. این بسته بر مبنای انجام مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته با زوجین منصرف شده از طلاق تهیه شده است. روایی محتوایی این بسته توسط ۵ نفر از اساتید دانشگاه با تخصص مسائل خانواده و ازدواج تایید شد. بسته در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای به گروه آزمایش ارائه شد و مخاطبین زنان متاهل (مایل به طلاق) بودند و در جلسات مشارکت فعالانه داشتند.

کمک روش نظریه زمینه‌ای چارمز (۲۰۱۴) تحلیل شد (۲۶). تحلیل داده‌های کیفی تا دستیابی به نظریه زمینه‌ای مراحل زیر را سپری کرد: کدبندی باز، کدبندی محوری، طبقه‌بندی، یادداشت‌برداری و تحلیل مقایسه‌ای مداوم. نتایج در دو دسته کلی چرایی انصراف از طلاق (با دو طبقه به هم مرتبط و از هم مستقل مشخص که عبارت بودند از علل خانوادگی و علل فردی) و چگونگی مکانیسم‌های تداوم (تغییرات خود، تغییرات همسر، سابقه خانوادگی، بازخوردهای بعد از ازدواج) از هم تفکیک شدند. به این ترتیب نظریه زمینه‌ای مستخرج از داده‌ها انصراف از طلاق و چگونگی انصراف را آشکار کرد که حاوی ۹ مولفه شامل پی بردن به عدم تناسب همسر، آگاهی دردناک از

جدول ۱- محتوای آموزشی بسته انصراف از طلاق

جلسه اول:

۱. مرور عدم تناسب‌ها و رفتارهای بین زوجین
۲. توضیح شیوه‌های تغییر همسر توسط زن یا زوج بررسی شود

جلسه دوم:

۳. مرور اثر روش‌های تغییر همسر بر افزایش میل به طلاق به جای میل به زندگی
۴. مرور و افزایش آگاهی مراجع یا زوجین از راهکارهای مناسب با انسجام خانوادگی به جای میل به طلاق
۵. زوجین یا مراجع روایت زندگی متأهلی خود را با تأکید بر خطاها و نقاط قوت خویش بنویسد.

جلسه سوم:

۶. مراجع بتواند تفاوت روایت خانواده منسجم با خانواده غیر منسجم خودش را بیان کند.
۷. مراجع یا زوج با یک یا چند روایت از خانواده‌های منسجم که علیرغم رنج‌ها و مشکلات انسجام خود را حفظ کرده آشنا شود
۸. تعریف و معرفی انواع رنج‌های متأهلی

جلسه چهارم:

۹. مراجع یا زوج با عوامل موثر بر تحمل درک و رنج‌های خانوادگی در روایت‌های خانواده‌های منسجم آشنا شود. آشنا شود.

جلسه پنجم:

۱۰. بررسی دو عامل مهم پذیرش اقتضانات زندگی متأهلی و انجام اعمال متعهدانه در انسجام خانواده

جلسه ششم:

۱۱. تغییر اولویت‌ها و اهداف به عنوان دو مؤلفه مهم زندگی خانوادگی منسجم
۱۲. زوجین یا مراجع بیاموزند که یکی از عوامل مهم انسجام خانوادگی داشتن چشم‌انداز وسیع و بلندمدت به جای چشم‌انداز محدود و کوتاه مدت است.

جلسه هفتم:

۱۳. مراجع یا زوجین با عوامل بیرونی حفظ خانواده آشنا شوند.
۱۴. مراجعین یا زوجین بیاموزند که خانواده‌های منسجم از سه ویژگی امید خانوادگی- خود کارآمدی خانوادگی- خوش بینی و باور به نیروی برتر برخوردارند

جلسه هشتم:

۱۵. توضیح نقش هدف مندی و معنایابی در انسجام خانوادگی
۱۶. توضیح نقش خداآواری در مدیریت افکار- احساس و باورها برای مراجع یا زوج

جدول ۲- محتوای آموزشی جلسات زناشویی به روش گاتمن

جلسات	عنوان	خلاصه جلسه
اول	آشنایی و ارزیابی اولیه	آشنایی اعضای گروه با یکدیگر، بیان قوانین و مقررات گروه، ارزیابی نیازهای زوجین، تعهد هر همسر در قبال ازدواج، انتظارات زوجین از یکدیگر و از درمان
دوم	پردازش تعاملات و افزایش رفاقت زناشویی	تغییر در الگوهای تعاملی با کاهش تبادلات رفتاری من و افزایش تبادلات رفتاری مثبت
سوم	کم کردن چهار سوار سرنوشت	کمک به زوج برای شناسایی چهار سوار سرنوشت (انتقاد، سرزنش، جبهه‌گیری، و سکوت و تأثیرات مخرب آنها بر رابطه زوجین)
چهارم	آموزش مهارت‌های حل تعارض، متقاعدسازی و سازش	آموزش به زوجین تا دریابند که تعارض لازمه یک ازدواج موفق است و بیاموزند که چگونه تفاوت‌های یکدیگر را بپذیرند و با آنها کنار بیایند.
پنجم	آموزش نحوه برخورد با تعارضات دائمی حل‌نشده	آموزش سبک‌های صحیح حل تعارض و سازش با آنها به زوجین
ششم	رفع ناهماهنگی فراهیجان	کمک به افزایش شناخت زوجین از دنیای یکدیگر بمنظور کنار آمدن با حوادث استرس‌زا و تعارضات.
هفتم	ایجاد و تقویت یک سیستم معنایی مشترک	آموزش به زوجین تا رؤیاهای یکدیگر بی‌برده و تلاش نمایند تا را یکدیگر را در راستای تحقق آنها حمایت نمایند.
هشتم	خاتمه	مرور جلسات گذشته و اجرای پس‌آزمون

یافته‌ها

جدول (۳) میانگین و انحراف استاندارد میل به طلاق را بر حسب گروه نشان می‌دهد.

جدول ۳- میانگین و انحراف استاندارد میل به طلاق و رضایت زناشویی براساس گروه

متغیر	گروه	میانگین	انحراف استاندارد	تعداد
میل به طلاق پیش‌آزمون	بسته مشاوره زناشویی برگرفته از نظریه انصراف از طلاق	۷۷/۴	۳/۶۲	۱۵
	روش زناشویی گاتمن	۷۲/۵۳	۵/۳۳	۱۵
	گروه کنترل	۷۶/۸	۳/۴۱	۱۵
میل به طلاق پس‌آزمون	بسته مشاوره زناشویی برگرفته از نظریه انصراف از طلاق	۴۲/۶۷	۱/۸۸	۱۵
	روش زناشویی گاتمن	۵۳/۶۷	۲/۹۷	۱۵
	گروه کنترل	۷۵/۸	۱/۸۶	۱۵
میل به طلاق پیگیری	بسته مشاوره زناشویی برگرفته از نظریه انصراف از طلاق	۴۲/۰۷	۱/۳۹	۱۵
	روش زناشویی گاتمن	۵۳/۰۰	۲/۶۵	۱۵
	گروه کنترل	۷۵/۲	۲/۰۴	۱۵

بمنظور بررسی برابری واریانس متغیر وابسته از آزمون باکس و بمنظور برابری واریانس نمرات متغیر وابسته در گروهها در سه مرحله اندازه‌گیری درکل از آزمون ماچلی استفاده شد. نتایج نشان داد هر سه پیش فرض رعایت شده است.

جدول (۴) نتایج تحلیل واریانس اندازه‌های تکراری میل به طلاق و رضایت زناشویی بر حسب گروه را نشان می‌دهد.

نتایج جدول (۳) نشان می‌دهد که نمرات میل به طلاق پس‌آزمون و پیگیری گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل تغییر کرده است. بمنظور بررسی معناداری این تفاوت و با توجه به اینکه سه بار هر آزمودنی در معرض آزمون گروه آزمایش قرار گرفته است، از آزمون تحلیل واریانس با اندازه‌های تکراری استفاده شد. برای بررسی نرمال بودن نمرات داده‌ها از آزمون شاپیرو ویلک، بمنظور بررسی پیش‌فرض برابری واریانس ها از آزمون لوین،

جدول ۴- نتایج تحلیل واریانس اندازه‌های تکراری میل به طلاق بر حسب گروه

منبع تغییرات	متغیرها	مجموع مجذورات	Df	میانگین مجذورات	F	معناداری	مجذور اتا	توان آزمون
	عامل ۱ (زمان)	۱۳۱۷/۳۳۷	۲	۱۳۱۷/۳۳۷	۱۱۷۳/۲۵۷	۰/۰۰۰	۰/۹۷۲	۱/۰۰۰
میل به طلاق	درون آزمودنی‌ها	۱۴۲۳/۸۷۴	۴	۷۱۱/۹۳۷	۳۶۰/۴۵۰	۰/۰۰۰	۰/۹۴۵	۱/۰۰۰
	خطا	۸۲/۹۵۶	۸۴	۱/۹۷۵				
	بین آزمودنی‌ها	۱۱۶۰۸/۹۰۴	۲	۵۸۰۴/۴۵۲	۲۹۱/۳۱۷	۰/۰۰۰	۰/۹۳۳	۱/۰۰۰

تعامل عامل زمان و عضویت گروهی (شرایط پژوهشی) برای تمام متغیرهای از نظر آماری معنادار بدست آمد. یعنی روند تغییرات نمرات متغیرها از پیش آزمون به پس آزمون در بین گروهها تفاوت معناداری داشته است ($p < 0/05$).
بمنظور مشخص شدن تفاوت بین گروهها از آزمون تعقیبی LSD استفاده شد. جدول (۵) نتایج این تحلیل را نشان می‌دهد.

با توجه به مندرجات جدول (۴)، بر حسب نمرات حاصل از (گروهها) اثر اصلی عامل زمان برای متغیرهای میل به طلاق معنادار می‌باشد. یعنی میانگین‌های برآورده شده‌ی نمرات میل به طلاق از مرحله پیش آزمون به مرحله‌ی پس آزمون و پیگیری در کل، تفاوت معناداری را نشان می‌دهد ($p < 0/05$).
اثر اصلی عامل عضویت گروهی (گروهها) برای متغیرهای میل به طلاق معنادار به دست آمد. یعنی گروههای پژوهشی در مجموع، از نظر نمرات میل به طلاق تفاوت معناداری را نشان می‌دهد ($p < 0/05$).

جدول ۵- خلاصه نتایج تحلیل آزمون Lsd بمنظور مقایسه تفاوت میانگین گروهها در میل به طلاق و رضایت زناشویی

متغیرها	گروه	تفاوت میانگین	انحراف استاندارد	معناداری	کران پایین	کران بالا
میل به طلاق	گروه بسته مشاوره زناشویی برگرفته از نظریه انصراف از طلاق - روش زناشویی گاتمن	۵/۶۸۹*	۰/۹۴۱	۰/۰۰۰	۳/۷۹۰	۷/۵۸۸
	روش زناشویی گاتمن - گروه کنترل	-۱۶/۲۰۰*	۰/۹۴۱	۰/۰۰۰	-۱۸/۰۹۹	-۱۴/۳۰۱
	گروه بسته مشاوره زناشویی برگرفته از نظریه انصراف از طلاق - گروه کنترل	-۲۱/۸۹۹*	۰/۹۴۱	۰/۰۰۰	-۲۳/۷۸۸	-۱۹/۹۹۰

این روش نسبت به سایر گروههاست. در نتیجه می‌توان گفت روش بسته انصراف از طلاق از سایر گروهها موثرتر است.
جدول (۶) میانگین و انحراف استاندارد ابعاد میل به طلاق بر حسب گروه نشان می‌دهد.

جدول (۵) نشان می‌دهد که تفاوت میانگین متغیرهای میل به طلاق بین گروه آزمایش روش بسته مشاوره زناشویی برگرفته از نظریه انصراف از طلاق با گروه آزمایش روش زناشویی گاتمن معنادار است. در نتیجه تغییرات میانگین میل به طلاق در گروه آزمایش روش بسته انصراف از طلاق دال بر اثربخش تر بودن

جدول ۶- میانگین و انحراف استاندارد ابعاد میل به طلاق براساس گروه

متغیر	گروه	میانگین	انحراف استاندارد	تعداد
تمایل به خارج شدن پیش آزمون	بسته مشاوره زناشویی برگرفته از نظریه انصراف از طلاق	۴۰/۰۷	۲/۵۸	۱۵
	روش زناشویی گاتمن	۳۷/۷۳	۳/۴۳	۱۵
	گروه کنترل	۳۹/۷۳	۲/۳۷	۱۵
تمایل به خارج شدن پس آزمون	بسته مشاوره زناشویی برگرفته از نظریه انصراف از طلاق	۲۱/۷۳	۱/۵۸	۱۵
	روش زناشویی گاتمن	۲۷/۲۷	۲/۱۵	۱۵
	گروه کنترل	۳۹/۰۰	۱/۶	۱۵

۱۵	۰/۸۶	۲۱/۲	بسته مشاوره زناشویی برگرفته از نظریه انصراف از طلاق	تمایل به خارج شدن پیگیری
۱۵	۱/۷۸	۲۶/۸	روش زناشویی گاتمن	
۱۵	۱/۶۳	۳۸/۳۳	گروه کنترل	
۱۵	۱/۸۴	۳۷/۳۳	بسته مشاوره زناشویی برگرفته از نظریه انصراف از طلاق	تمایل به مسامحه پیش‌آزمون
۱۵	۳/۴۳	۳۴/۸	روش زناشویی گاتمن	
۱۵	۱/۹۴	۳۷/۰۷	گروه کنترل	
۱۵	۱/۱	۲۰/۹۳	بسته مشاوره زناشویی برگرفته از نظریه انصراف از طلاق	تمایل به مسامحه پس‌آزمون
۱۵	۱/۴۵	۲۶/۴	روش زناشویی گاتمن	
۱۵	۱/۴۲	۳۶/۸	گروه کنترل	
۱۵	۱/۱۳	۲۰/۸۷	بسته مشاوره زناشویی برگرفته از نظریه انصراف از طلاق	تمایل به مسامحه پیگیری
۱۵	۱/۲۱	۲۶/۲	روش زناشویی گاتمن	
۱۵	۱/۲۵	۳۶/۸۷	گروه کنترل	

آزمودنی در معرض آزمون گروه آزمایش روش روش بسته مشاوره زناشویی برگرفته از نظریه انصراف از طلاق و گروه آزمایش روش زناشویی گاتمن قرار گرفته است، از آزمون تحلیل واریانس با اندازه‌های تکراری استفاده شد.

نتایج جدول (۶) نشان می‌دهد که نمرات ابعاد میل به طلاق پس‌آزمون و پیگیری گروه آزمایش روش بسته مشاوره زناشویی برگرفته از نظریه انصراف از طلاق و گروه آزمایش روش زناشویی گاتمن نسبت به گروه کنترل تغییر کرده است. بمنظور بررسی معناداری این تفاوت و با توجه به اینکه سه بار هر

جدول ۷- نتایج تحلیل واریانس اندازه‌های تکراری ابعاد میل به طلاق بر حسب گروه

توان آزمون	مجذور اتا	معناداری	F	میانگین مجذورات	Df	مجموع مجذورات	متغیرها	منبع تغییرات
۱/۰۰۰	۰/۹۴۸	۰/۰۰۰	۷۶۴/۴۱۸	۶۴۷/۱۲۶	۲	۶۴۷/۱۲۶	عامل ۱ (زمان)	
۱/۰۰۰	۰/۹۱۷	۰/۰۰۰	۲۳۳/۲۸۸	۱۹۷/۴۹۳	۴	۳۹۴/۹۸۵	عامل ۱* گروه	تمایل به خارج شدن
				۰/۸۴۷	۸۴	۳۵/۵۵۶	خطا	آزمودنی‌ها
۱/۰۰۰	۰/۸۸۷	۰/۰۰۰	۱۶۴/۵۴۹	۱۵۶۲/۶۵۲	۲	۳۱۲۷/۳۰۴	گروه	بین آزمودنی‌ها
۱/۰۰۰	۰/۹۲۶	۰/۰۰۰	۵۲۵/۵۸۲	۵۱۵/۳۹۳	۲	۵۱۵/۳۹۳	عامل ۱ (زمان)	
۱/۰۰۰	۰/۸۸۶	۰/۰۰۰	۱۶۳/۲۱۰	۱۶۰/۰۱۵	۴	۳۲۰/۰۳۰	عامل ۱* گروه	تمایل به مسامحه
				۰/۹۸۰	۸۴	۴۱/۱۶۷	خطا	آزمودنی‌ها
۱/۰۰۰	۰/۹۱۱	۰/۰۰۰	۲۱۴/۰۹۳	۱۳۴۲/۷۸۵	۲	۲۶۸۵/۵۷۰	گروه	بین آزمودنی‌ها

٪ از تغییرات تمایل به خارج شدن و ۸۸/۶٪ از تغییرات تمایل به مسامحه مربوط به آموزش هاست.

یعنی گروه‌های پژوهشی در مجموع، از نظر نمرات تمایل به خارج شدن و تمایل به مسامحه تفاوت معناداری را نشان می‌دهد ($P < ۰/۰۵$).

با توجه به مندرجات جدول (۷) یافته‌ها به معنای این است که بین گروه آزمایش و کنترل تغییر معناداری در میانگین نمره‌ی تمایل به خارج شدن و تمایل به مسامحه از پیش‌آزمون به پس‌آزمون و پیگیری به وجود آمده است. توان آماری تمایل به خارج شدن معادل ۱/۰۰۰ و توان آماری تمایل به مسامحه معادل ۱/۰۰۰ نشان دهنده حجم نمونه مناسب برای یک چنین نتیجه‌گیری است. هم‌چنین، ضریب اتا نشان می‌دهد که ۹۱/۷

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی تدوین بسته آموزشی انصراف از طلاق و تعیین اثر بخشی آن بر میل به طلاق در مقایسه با روش گاتمن در زنان متأهل انجام شد. نتایج نشان داد که بسته آموزشی انصراف از طلاق بر میل به طلاق زنان متأهل اثربخش است. از آنجا که اثر بخشی بسته آموزشی حاضر پس از تهیه و تدوین برای نخستین بار در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است، لذا، پیشینه‌ای برای آن مترتب نیست که بتوان همسویی و ناهمسویی آن را با یافته‌های بدست آمده بررسی کرد، اما می‌توان نتایج این روش را در زمینه اثر بخش بودن روش‌ها بر سازه‌های خانوادگی با نتایج سایر پژوهش‌ها که اثربخشی سایر روش‌ها را بر سازه‌های خانوادگی موثر دانسته اند همسو دانست برای مثال، یحیایی راد، سلیمی و همکاران تاثیر الگوی ارتقای رضایت زناشویی را در کاهش گرایش به طلاق مورد مطالعه قرار دادند. نتایج نشان داد این آموزش بر کاهش گرایش به طلاق موثر است. امانی و لطافتی اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر کاهش تعارضات زناشویی زوجین (۲۸)، احمدی خویی اثربخشی بسته آموزشی پیشگیری از طلاق بر رضایت زناشویی و طلاق عاطفی (۲۹) و پروین، فاطمی و همکاران تأثیر آموزش مهارت‌های زندگی را بر رضایت زناشویی و کاهش میل به طلاق در پرستاران را مورد مطالعه قرار دادند (۱۴). همچنین، زینالی و سعادت تأثیر آموزش زندگی خانواده را روی کارمندان سازمان بهزیستی ارومیه مورد بررسی قرار داده و نتیجه گرفتند که این آموزش‌ها توانسته است مقدار رضایت‌مندی زناشویی را ارتقا دهد (۱۵). استانفورد و کلاین نیز نشان دادند که آموزش مهارت‌های ارتباطی بر جو روانی-عاطفی خانواده تأثیر مثبت داشته و موجب شده است که زوجین احساس علاقه و رضایت بیش‌تری نشان دهند (۱۶). همچنین، کارسون و همکاران هم در مطالعه خود به بررسی اثربخشی غنی‌سازی روابط بر ابعاد روابط زناشویی پرداخته و به این نتیجه دست یافتند که غنی‌سازی روابط باعث افزایش رضایت‌مندی زناشویی، استقلال، صمیمیت و پذیرش در بین زوجین می‌شود (۱۷).

در تبیین اثربخشی روش برگرفته از نظریه زمینه‌ای انصراف از طلاق می‌توان گفت از آنجا که میل به طلاق عبارت است از داشتن انگیزه برای جدایی، تجربه کناره‌گیری و نفرت از همسر، احساس بد نسبت به همسر، احساس مثبت نسبت به جدایی، دودلی نسبت به ادامه زندگی، تلاش برای دوری‌گزینی از همسر، نافرمانی و ناسپاسی و سرکشی در مقابل همسر (۴، ۵) به نظر می‌رسد با آموزش‌هایی که این افراد دریافت کرده‌اند توانسته‌اند این میل را در خود کاهش دهند. در واقع، طی این آموزش‌ها بخشی از روایات زندگی شرکت‌کنندگان بخش کیفی

برای فهم و درک مطالب ارائه شد بنابراین، به نظر می‌رسد در یک مقایسه ذهنی با الگوگیری از آنان برای تحمل شرایط دشوار، خودکارآمدی‌شان در مدیریت زندگی زوجی افزایش یافته. همچنین، توانسته‌اند با آگاهی و آشنایی با فنون خود‌تعبیری منجر به عمل‌آشناختگی هیجانی خود را کاهش دهند و این باعث شده رفتارهای زوجی آنان بهبود یابد که در کل ممکن است باعث شده تا رفتارهای همسران آنان نیز بهبود یابد و دور باطل تعارضات زناشویی قطع شده و میل به طلاق با بهبود هیجانات، باورها و رفتارها نسبت به هم کاهش یابد.

همچنین، انجام تکالیف به آنان کمک کرده است که در عمل آنچه را آموخته‌اند استفاده کنند؛ برای مثال، توجه به نکات مثبت زندگی، خداآوری، مسئولیت‌پذیری، خوش‌بینی، گذشت و آینده‌نگری و آموزش‌های بهبود متغیرهای یاد شده را دریافت کردند، همچنین، بیان روایات زندگی شرکت‌کنندگان در بخش کیفی برای آموذنی‌ها باعث شد که آنان با نحوه مدیریت موفق مشکلات زناشویی به شیوه تک نفره آشنا شوند بنابراین، زنان به توانمندی‌های روان‌شناختی مجهز شدند که تحمل مشکلات زندگی را برایشان آسان‌تر کرده و در نتیجه باعث شده تا روابط آنان با همسران‌شان بهبود یابد و در نتیجه، رضایت از زندگی آنان افزایش یابد.

در تبیین اثر بخشی مدل گاتمن می‌توان اشاره کرد که این روش با تمرکز دادن همسران بر جنبه‌های مثبت یکدیگر مثل قدرشناسی، هم‌دردی، پذیرنده بودن، نشان دادن مهربانی و توجه داشتن کمک می‌کند که آنها نگاه خوشبینانه‌تری نسبت به همسر خویش داشته باشند و از دیدن جنبه‌های منفی و مخرب که باعث تعارضات زوجی می‌شود، بپرهیزند. همچنین، آموزش این برنامه به همسران در حل تعارض و رفع مشکلات زناشویی، پرهیز از روابطی که منجر به شکست می‌شود، کاهش ناامیدی، احساس بی‌ارزش بودن و ناکامی و همچنین، افزایش حس همدلی و شناخت بهتر از نیازها و تمایلات همدیگر، افزایش رغبت جهت تداوم زناشویی و در نهایت کاهش تعارضات و میل به طلاق و افزایش رضایت و سازگاری زناشویی کمک نموده است.

در تبیین اثربخشی تر بودن روش برگرفته از نظریه زمینه‌ای انصراف از طلاق نسبت به روش گاتمن می‌توان گفت که روش انصراف از طلاق چون برگرفته از تجارب زانی بود که از طلاق منصرف شده بودند پس اطلاعات بکر و دقیقی را در اختیار قرار دادند که منتج به بسته آموزشی انصراف از طلاق شده‌م‌چنین، این روش مبتنی بر بافت فرهنگی و اعتقادی خانواده در ایران و سبک زندگی زوجی ایرانی بود پس انتظار می‌رفت که از یک مدل غربی (روش گاتمن) در برخی موارد قوی‌تر و پاسخ‌گوتر باشد. این پژوهش مانند سایر پژوهش‌ها دارای محدودیت‌هایی

سیاسگزاری

گروه پژوهش بر خود لازم می‌داند از تمامی زوجینی که نهایت همکاری را با پژوهشگران داشته‌اند، کمال تشکر و قدردانی را داشته باشد. این مقاله مستخرج از رساله دکتری مشاوره نویسنده اول این پژوهش است و دارای کد اخلاق IR.IAU.KHUISF.REC.1397.264 از کمیته اخلاق در پژوهش‌های زیست پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان- خوراسگان است.

نویسندگان اظهار می‌دارند، هیچ‌گونه تعارض منافی در این مقاله وجود ندارد.

بوده است. زنان آزمودنی متعلق به شهر اصفهان بودند و تعمیم یافته‌ها به سایر شهرها باید با احتیاط انجام شود.

لذا، بسته آموزشی انصراف از طلاق بر میل به طلاق و رضایت زناشویی زنان متأهل مایل به طلاق مؤثر است؛ بنابراین، مشاوران و درمانگران خانواده می‌توانند از یافته‌های این پژوهش در راستای مداخلات بالینی و آموزشی استفاده کنند و از این روش در جهت کاهش تعارضات زناشویی و بهبود روابط زوجین بهره‌برند.

References

- 1- Trudel G, Goldfarb MR. Marital a sexual functioning and dysfunctioning. 2010; 19: 137-142.
- 2- Young ME, Long LL. Counselling and psychotherapy of couple. New York: The GuilfordPress.1998; 174-9.
- 3- Narimani M, Abasi M, Beigiankolemarz MJ, Bakhti M. Comparison of Two Approaches based on Acceptance and Commitment Training (ACT) and a Modified Version of Group Therapy on Early Maladaptive Schemas in Clients in Divorce. Quarterly Counseling and Psychotherapy Family. 1395; 4(1). [In Persian]
- 4- Thelen MH, Miller DJ. Handbook of adolescent psychopathology. New York. 1995; 48 (2-3): 343-9.
- 5- Goldenberg, H., & Goldenberg, I. Family therapy: An overview. Boston, Massachusetts: Cengage Learning. 2012.
- 6- Bourassa KJ, Sbarra DA, Whisman MA. Women in very low quality marriages gain life satisfaction following divorce. Journal of Family Psychology. 2015; 29(3):490-9.
- 7- Karney BR, Bardbury TN. Neuroticism, marital interaction, and the trajectory of marital satisfaction. 2010; 72(5):1075-92.
- 8- Young ME, Long LL. Counseling and Therapy for Couples (SW 393R 15-Couples Counseling). 1998; New York.ISBN10:0-495-00595-9.
- 9- Gottman J, Swanson C, Swanson K. A General Systems Theory of Marriage: Nonlinear Difference Equation Modeling of Marital Interaction. Pers Soc Psychol Rev. 2002; 6(4):326-40.
- 10- Jiang H, Wang L, Zhang O, Liu DX, Ding J, Lei Z, Lu Q, Pan F. Family functioning, Marital Satisfaction and social support in hemodialysis patients and their spouses. Stress Health. 2015; 31(2), 166-74.
- 11- Maher Mofrad R. Examining the relationship between attachment styles and marital satisfaction with empathy and forgiveness mediation. Master Thesis in Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz. 2017. [In Persian]
- 12- Afrooz Gh. Family psychology-Superior married couple. 9th ed. Tehran: Institute of parents and educators; 2006. [In Persian]
- 13- Jalali I, Ahadi H, Kiamanesh A. The Effectiveness of Family Training Based on Olson Approach for Family Adaptation and Cohesion. 2016. [In Persian]
- 14- Parvin NFA, aminian F, rafieivardjani L. Effectiveness of life skills education on marital satisfaction status of female nurse occupying in hajar hospital Shahrekord city- a clinical trial. J Clin

- Nurs Midw. 2014; 3(1): 37-46. [In Persian]
- 15- Saadat L, Zeinali A. The effect of family life education on marital satisfaction among behzisti employees. Urmia medical Journal. 2016; 27(9): 744-52. [In Persian]
- 16- Kline SL, Stafford L. A comparison of interaction rules and interaction frequency in relationship to marital quality. Communication Reports. 2004; 17(1): 11-26.
- 17- Carson JW, Carson KM, Gil KM, Baucom DH. Mindfulness-based relationship enhancement. Behavior therapy. 2004; 35(3): 471-94.
- 18- Xiong A, Gottman A, Park C, Baetens M, Pandza S, Matin A. The EmrR protein represses the Escherichia coli emrRAB multidrug resistance operon by directly binding to its promoter region. Antimicrob Agents Chemother. 2000; 44(10): 2905-7.
- 19- Gottman J, Swanson C, Swanson K. A General Systems Theory of Marriage: Nonlinear Difference Equation Modeling of Marital Interaction. Pers Soc Psychol Rev. 2002; 6(4): 326-40.
- 20- Delavar A, Research methodology in psychology and education. Tehran: Virayesh; 2015. [In Persian].
- 21- Rusbult CE, Johnson DJ, Morrow GD. Predicting satisfaction and commitment in adult romantic involvements: An assessment of the generalizability of the investment model. Social Psychology Quarterly. 1986; 49(1): 81-89.
- 22- Zare H. Prediction of marital burnout based on family function and early maladaptive schemas in employed women of Mehriz city. Thesis for MA, Yazd, Iran: Yazd University. 2017. [In Persian]
- 23- Padash Z, Yousefi Z, Abedi M.R, Torkan H. The exploration of marital womens divorce hinderances and providing marital counseling package based on it and comparison its effectiveness with Gottman marital therapy method efectiveness on marital satisfaction, marital adjustment and marital boredom and tendency to divorce marital womens with desire to divorce. Ph.D. Isfahan, Iran: Faculty of psychology, Islamic Azad University Khorasgan Branch. 2020. [In Persian]
- 24- Funk JL, Rogge RD. Testing the ruler with item response theory: Increasing precision of measurement for relationship satisfaction with the Couples Satisfaction Index. Journal of Family Psychology. 2007; 21(4): 572-583.
- 25- Nilforooshan P. Structural Equation Modeling Quality of Marital Relationship Based on Psychological Characteristics of Wives. PhD Thesis. Faculty of Education and Psychology. University of Esfahan. 2012. [In Persian]
- 26- Charmes K. Construction of contextual theory. Translated by Ghorbanizadeh et al., Tehran: Modiran Publication. 2019.
- 27- Yahyae Rad E, Salimi H, Asgari M, Farahbakhsh K. Developing a model for promoting marital satisfaction and examining its effectiveness in reducing the tendency to divorce. Cultural and Educational Quarterly of Women and Family. 2020; 14 (50). [In Persian]
- 28- Amani and Letafati. The effectiveness of communication skills training on reducing marital conflicts in couples. Quarterly Journal of Applied Consulting. 2013; 3 (2): 17-36. [In Persian]
- 29- Ahmadikhoei SH, Mehdad A, Keshti Araye N. Developing of prevention of divorce training package and determination of its effectiveness on marital satisfaction and emotional divorce on employees of education organization of URMIA City Journal of Urmia School of Nursing and Midwifery. 2020; 16 (5): 106. [In Persian]

